

CONVERGENȚA RAPORTĂRII CLIMATICE ÎN ARHITECTURA SUSTENABILITĂȚII CORPORATIVE

CONVERGENCE OF CLIMATE REPORTING IN THE CORPORATE SUSTAINABILITY ARCHITECTURE

LAZARI Liliana

Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova,

E-mail: liliana.lazari@ase.md

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8310-2341>

Abstract. This research analyzes the process of convergence of climate reporting within the corporate sustainability architecture, with a focus on the evolution of regulatory frameworks, standardization trends and implications for users of non-financial information. The study tracks how the convergence between financial reporting, sustainability reporting and climate disclosures influences transparency, comparability and strategic decisions of entities. Three analytical dimensions are studied: the decision-making relevance of climate information; quality and comparability of reporting; compliance costs. The research found that climate reporting is transitioning from fragmented voluntary reporting to convergent mandatory reporting, but the pace and consequences of this transition depend on the enforcement mechanisms and capacity of each entity.

Keywords: climate reporting, corporate sustainability, regulatory convergence.

JEL Classification: M41, Q54, Q56, K22

Introducere

Schimbările climatice au devenit un factor important pentru afacerile din lumea de astăzi. De la evoluții pozitive, precum noua economie verde (definită de Programul ONU pentru Mediu (UNEP) ca fiind „cu emisii reduse de carbon, eficientă din punct de vedere al resurselor și incluzivă din punct de vedere social”) sau câștiguri de eficiență rezultate din decarbonizare (adică reducerea sau eliminarea emisiilor de dioxid de carbon (CO₂) din atmosferă), până la efecte negative, cum ar fi întreruperile comerciale sau scăderile de aprovizionare legate de evenimentele climatice, schimbările climatice creează atât oportunități, cât și riscuri pentru afaceri. Cu toate acestea, evenimentele climatice, de la secetă la inundații, reprezintă provocări serioase pentru entități dintr-o gamă largă de sectoare, multe dintre ele fiind legate de comerțul internațional, cum ar fi agricultura și turismul.

Evenimentele meteorologice extreme și lipsa de măsuri privind schimbările climatice au fost identificate în Raportul despre riscurile globale ale Forumului Economic Mondial ca fiind cele mai mari riscuri cu care se confruntă societatea (The Global Risks Report, 2021). Chiar dacă este important pentru entități să prezinte informații despre toate aspectele semnificative în materie de sustenabilitate, urgența de a aborda criza climatică a condus la creșterea cererii din partea investitorilor în ceea ce privește o prezentare de informații despre climă de înaltă calitate și utile pentru luarea deciziilor (Ghid privind implementarea ESG, 2022).

În acest context, în ultimele două decenii, raportarea nefinanciară a trecut prin transformări structurale de la inițiative voluntare la un sistem de standarde obligatorii care prezintă întrebări atât pentru domeniul contabil, al finanțelor corporative și nu în ultimul rând pentru economia entităților.

Metoda utilizată în realizarea prezentei cercetări este analiza cadrelor normative de reglementare la nivel internațional și european cu referire la raportarea climatică și a literaturii de specialitate în contextul cercetării realizate.

Revizuirea literaturii

Literatura științifică privind raportarea climatică a cunoscut o creștere în ultimul deceniu, determinată de disponibilitatea crescută a informațiilor și datelor ce trebuie prezentate și de conștientizarea riscului climatic de către investitori.

Sautner, van Lent, Vilkov și Zang construiesc un indice de expunere la risc climatic din transcrierile de profit ale analiștilor și demonstrează că expunerea la riscul climatic este prețuită semnificativ de piață: companiile cu expunere ridicată la riscuri de tranziție obțin prime de risc mai mari în situații de incertitudine de politici climatice (Sautner, van Lent, Vilkov & Zang, 2023). În același context, Ilhan, Sautner și Vilkov arată că costul protecției împotriva riscului este mai ridicat pentru companiile din sectoarele cu emisii ridicate, sugerând că piața opțiunilor anticipează riscuri catastrofale legate de tranziția climatică (Ilhan, Sautner & Vilkov, 2021).

Creșterea cantitativă a prezentării informațiilor și datelor în raportarea climatică nu a fost însoțită și de o îmbunătățire proporțională a calității și comparabilității acestora. Kolk și Pinkse au identificat timpuriu tendința de greenwashing (prezentarea selectivă a informației favorabile și omiterea informației nefavorabile) (Kolk & Pinkse, 2010), în timp ce Christensen, Hail și Leuz demonstrează că efectele pozitive ale divulgării voluntare de sustenabilitate depind critic de calitatea mecanismelor de aplicare (Christensen, Hail & Leuz, 2021).

Conținut de bază

Contextul prezentei cercetări se axează pe concepția de bază: convergența raportării climatice în cadrul sustenabilității corporative.

Termenul de convergență a raportării climatice reprezintă în sens larg, procesul prin care cadrele normative și standardele de raportare a informației legate de climă converg către un set unificat și comparabil de norme. Această convergență este în același timp *o acțiune tehnică*: prin armonizarea metodologiilor și indicatorilor de raportare; *o acțiune instituțională*: prin consolidarea instituțiilor de reglementare; și *o acțiune juridică*: prin tranziția de la aplicarea voluntară la aplicarea obligatorie. Înțelegerea acestor trei direcții de acțiuni în interacțiunea lor este obiectul prezentei cercetări.

Republica Moldova, ca economie mică aflată în proces de integrare europeană, este direct afectată de cadrul normativ corespunzător: Acordul de Asociere cu UE, asumarea angajamentului de a implementa Agenda 2030 de Dezvoltare Durabilă, ratificarea Acordului de la Paris și presiunile lanțurilor valorice globale, care generează un set de presiuni informaționale cărora entitățile trebuie să le facă față, în absența unui cadru normativ național structurat.

Scopul cercetării constă în analiza procesului de convergență a raportării climatice, cu identificarea cadrelor normative și a implicațiilor pentru entități și investitori în scopul unei dezvoltări sustenabile. Recunoașterea riscului climatic ca risc financiar reprezintă schimbarea de paradigmă care a modificat raportarea climatică din zona de responsabilitate socială corporativă (CSR) în centrul gestionării riscurilor financiare. Conform discursului Guvernatorului Băncii Angliei Mark Carney au fost prezentate trei categorii de riscuri climatice cu relevanță financiară și anume:

- ✓ *riscuri fizice*: impactul direct al evenimentelor meteorologice extreme (inundații, secete, uragane) și al schimbărilor climatice lente (creșterea nivelului mării, modificarea precipitațiilor) asupra valorii activelor, productivității și infrastructurii;
- ✓ *riscuri de tranziție*: riscurile generate de tranziția către o economie cu emisii scăzute – modificări de reglementare, schimbări tehnologice, reorientări ale pieței – care pot produce active eșuate în sectoare cu emisii ridicate;
- ✓ *riscuri de răspundere*: expunerea la procese juridice ale companiilor și autorităților publice care nu au acționat pentru a preveni pierderile legate de climă (Carney, 2015).

Această taxonomie a fost preluată de Task Force Climate-related Disclosures (TCFD), creată de Consiliul pentru Stabilitate Financiară în 2015, și a devenit structura conceptuală de referință pentru majoritatea inițiativelor de raportare climatică ulterioare, inclusiv IFRS S2.

Adoptarea Acordului de la Paris (2015) – cu obiectivul de menținere a încălzirii globale la maximum de 1,5 C față de nivelurile preindustriale – a creat cadrul macro care a accelerat tranziția către raportarea climatică. Prin mecanismul Agenda 2030 de Dezvoltare Durabilă, statele semnatare, inclusiv Republica Moldova, și-au asumat obiective de decarbonizare ale căror consecințe se propagă

către nivelul corporativ, pe două direcții principale: reglementare directă a emisiilor (taxe pe carbon, etc.) și presiuni de piață ale investitorilor, creditorilor și clienților.

În decursul anilor, au fost elaborate mai multe cadre de raportare și standarde privind sustenabilitatea pentru a facilita prezentarea de informații. Înainte de a aborda caracteristicile principale ale acestora, se va prezenta diferența dintre noțiunile de cadre de reglementare și standarde. Cadrele oferă orientări bazate pe principii cu privire la modul în care ar trebui să fie structurate informațiile și ce teme ample ar trebui să fie vizate. La rândul său, standardele sunt mult mai specifice și mai detaliate, și includ, de obicei, indicatori specifici care să asigure faptul că informațiile prezentate sunt consecvente și comparabile între entități (Ghid privind raportarea ESG, 2022).

Primele inițiative ale raportării sustenabile cu accent pe raportarea climatică: Raportarea voluntară a informației privind sustenabilitatea a început la sfârșitul anilor 1990 în contextul mișcării de responsabilitate socială corporatistă. Global Reporting Initiative (GRI), fondată în anul 1997, a publicat primul set de standarde de raportare privind sustenabilitatea, conform cărora informația este prezentată din perspectiva impactului entității asupra mediului și a societății, nu doar din perspectiva impactului financiar pentru investitori. Carbon Disclosure Project (CDP), lansat în anul 2000, a creat un mecanism de prezentare a emisiilor de gaze cu efect de seră în baza răspunsurilor la chestionarele anuale ale entităților. Ulterior Climate Disclosure Standards Board (CDSB)¹, fondat în 2007, și-a propus să integreze informația climatică în raportarea financiară utilizând logica contabilă.

Recomandările Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD), axate pe patru piloni: Guvernanță, Strategie, Gestionarea Riscurilor, Metrici și ținte, au constituit direcția spre care a mers ulterior raportarea climatică. Inovația TCFD a fost integrarea analizei de scenariu ca instrument de evaluare a rezilienței strategice a companiei la diferite mărimi de încălzire globală. TCFD Status Report (2023) arată că proporția companiilor ce prezintă informații conform TCFD a crescut semnificativ, deși calitatea prezentării este neuniformă, cu diferențe semnificative între entitățile mari și medii și între sectoare.

Sustainability Accounting Standards Board (SASB)², fondat în 2011, a adoptat o abordare bazată pe materialitatea financiară specifică sectorului și a influențat standardele IFRS de Sustenabilitate.

Tabelul 1. Evoluția cadrelor normative privind raportarea climatică

Cadru	Anul	Scopul	Influență asupra raportării	Utilizatorii principali	Statutul actual
GRI Global Reporting Initiative	1997	Oferă standarde generale pentru raportare cu privire la impactul economic asupra mediului și social unui număr mare de utilizatori.	Dubla materialitate (financiară și de impact)	Utilizatori	GRI Standards 2021
CDP Carbon Disclosure Project	2000	Ajută societățile, orașele și administrațiile să prezinte informații privind impactul lor asupra mediului prin intermediul unor chestionare standardizate. Temele vizate includ schimbările climatice, gestionarea apei și defrișarea.	Emisii, climă	Investitori	
CDSB Climate Disclosure Standards Board	2007	Oferă societăților un cadru de prezentare a informațiilor despre mediu și despre schimbările climatice în rapoartele lor anuale și integrate, care să fie la fel de riguroasă ca și prezentarea informațiilor financiare.	Clima fiind integrată financiar	Investitori	Absorbit de IFRS Foundation

¹ La 31 ianuarie 2022, Climate Disclosure Standards Board (CDSB) a fost consolidat în Fundația IFRS pentru a sprijini activitatea noului Consiliu Internațional pentru Standarde de Sustenabilitate (ISSB) înființat.

² În prezent absorbit de IFRS Foundation

TCFD Task Force on Climate– related Financial Disclosures	2015	Ajută societățile să prezinte informații privind abordarea lor în ceea ce privește managementul riscurilor și oportunităților legate de climă.	Financiar, cu risc	Investitori, instituții de reglementare	Absorbit de ISSB International Sustainability Standards Board
SASB Sustainability Accounting Standards Board	2011	Standarde de contabilitate privind sustenabilitatea în vederea susținerii societăților din de a prezenta informații privind sustenabilitatea în cadrul raportării financiare.	Financiar sectorial	Investitori	Absorbit de IFRS Foundation
IIRC International Integrated Reporting Council	2013	Cadrul este conceput pentru a susține o prezentare de informații concisă și orientată spre investitori pe baza conceptului celor șase capitaluri esențiale pentru procesul de creare de valoare: financiar, produs, intelectual, uman, social, relațional și natural.	Integrată	Management, investitori	Absorbit de Value Reporting Foundation (VRF) 2021

Sursa: elaborat în baza Ghidului privind raportarea ESG, 2022

Evoluții recente ale raportării sustenabile cu accent pe raportarea climatică: Înființarea de către IFRS Foundation în noiembrie 2021 a Consiliului Internațional pentru Standarde de Sustenabilitate (ISSB International Sustainability Standards Board) a marcat momentul de convergență al raportării de sustenabilitate. Acest Consiliu a publicat în luna iunie 2023 primele două standarde:

- IFRS S1 Cerințe generale privind divulgările de sustenabilitate:
- IFRS S2 Divulgări legate de climă:

Uniunea Europeană a adoptat cel mai ambițios cadru obligatoriu de raportare a sustenabilității prin Directiva CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) adoptată în decembrie 2022 și aplicată gradual din 2024, care extinde obligațiile de raportare sustenabilă către un număr mai mare de entități. Raportarea CSRD se bazează pe Standardele Europene de Raportare a Sustenabilității (ESRS), elaborate de EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group). Standardele Europene de Raportare a Sustenabilității includ:

- ESRS 1 și 2: standarde transversale privind cerințele generale și divulgările generale;
- ESRS E1 – E5: standarde de mediu (climă, poluare, apă, biodiversitate, utilizarea resurselor);
- ESRS S1 – S4: standarde sociale (forța de muncă, lanț de valoare, comunități, consumatori);
- ESRS G1: standardul de guvernanta (conduită în afaceri, corupție, management fiscal).

Inovația conceptuală a Directivei UE și Standardelor UE privind sustenabilitatea este *principiul dublei materialități*: entitățile trebuie să raporteze atât informația materială din perspectiva riscurilor și oportunităților financiare (denumită și materialitate financiară), cât și informația materială din perspectiva impactului entității asupra mediului și societății (denumită și materialitate de impact). Această abordare extinde semnificativ caracterul informațional al raportării față de cadrul ISSB, care adoptă doar materialitatea financiară, și constituie principala axă de diferențiere între cele două sisteme.

Spre deosebire de informația financiară care este supusă auditului independent, raportarea climatică în cea mai mare parte nu este supusă unor forme de asigurare a calității. În acest context la nivel european CSRD impune asigurare externă obligatorie, deschizând o întrebare fundamentală privind capacitatea profesiei de audit de a verifica informația de sustenabilitate la standardele aplicate informației financiare.

Implementarea cadrelor normative de raportare climatică prezentate, atât la nivel internațional cât și cel european, generează costuri semnificative de conformitate, care ridică întrebări privind distribuția acestora între entități de diferite mărimi.

Raportarea schimbărilor climatice este parte componentă a raportării privind sustenabilitatea/durabilitatea care conform prevederilor Directivei UE 2013/34/UE prezintă noțiunea de „raportare privind durabilitatea” înseamnă raportarea de informații referitoare la aspecte de durabilitate (art. 2 p.18), iar „aspecte de durabilitate” înseamnă factori de mediu, factori sociali și care privesc drepturile omului și factori de guvernare, inclusiv factori de durabilitate (art. 2. p.17).

Conform prevederilor Directivei UE 2022/2464 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022 (Raportarea privind Durabilitatea de către întreprinderi, 2022) standardele de raportare privind durabilitatea: (a) precizează informațiile pe care trebuie să le prezinte întreprinderile cu privire la următorii factori de mediu:

- (i) atenuarea schimbărilor climatice, inclusiv în ceea ce privește emisiile de gaze cu efect de seră din domeniul de aplicare 1, domeniul de aplicare 2 și, după caz, domeniul de aplicare 3;
- (ii) adaptarea la schimbările climatice;
- (iii) resursele de apă și cele marine;
- (iv) utilizarea resurselor și economia circulară;
- (v) poluarea;
- (vi) biodiversitatea și ecosistemele.

La rândul său, raportarea schimbărilor climatice: este o componentă specializată a raportării de mediu ce se concentrează exclusiv pe interacțiunea entității cu sistemul climatic global. Accentul în cazul raportării schimbărilor climatice se axează pe:

- emisiile de gaze cu efect de seră;
- amprenta de carbon;
- riscurile și oportunitățile generate de încălzirea globală.

Cu privire la obiectivul și orientarea riscului pentru raportarea de mediu și raportarea schimbărilor climatice informația se prezintă în tabelul 2:

Tabelul 2. Raportarea de mediu și raportarea climatică în funcție de obiectiv și tipul de risc

Criteriul de examinare	Raportarea de mediu	Raportarea schimbărilor climatice
Principalul obiectiv	Reducerea impactului negativ direct asupra naturii (poluare locală)	Atenuarea încălzirii globale și adaptarea la o economie cu emisii scăzute de carbon
Tipul de risc	Riscuri operaționale și de conformitate (penalități, etc.)	Riscuri fizice (fenomene meteo extreme) și de tranziție (politici noi, taxe pe carbon)
Perioada de timp	Deseori pe termen scurt și mediu (impact vizibil imediat)	Termen lung și foarte lung (scenarii climatice pentru 2030 – 2050)

Sursa: elaborat în baza cadrului normativ de reglementare a raportării sustenabile

În raportarea schimbărilor climatice cadrul normativ de reglementare la nivel internațional fiind stabilit de TCFD (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) și standardul IFRS S2 și la nivel european Directiva CSRD și standardele ESRS E1 – E2, iar limbajul este mult mai tehnic și standardizat la nivel internațional, precum: protocolul gazelor cu efect de seră pentru calcularea emisiilor pe Scope 1 (emisii directe din sursele proprii ale entității), 2 (emisii indirecte din energia cumpărată) și 3 (toate celelalte emisii indirecte din lanțul valoric, inclusiv produsele vândute).

Un nou concept apărut în cadrul raportării sustenabile este materialitatea, iar cu privire la impactul financiar, o deosebire esențială apare în modul în care este privită materialitatea:

- ✓ raportarea de mediu se uită adesea la modul în care entitatea afectează mediul: impact interior – exterior;
- ✓ raportarea schimbărilor climatice pune accent pe modul în care schimbările climatice pot afecta viabilitatea financiară a entității: impact exterior – interior. Spre exemplu: cum va afecta seceta capacitatea de producție?

Conform comunicării Comisiei Europene (Orientări privind raportarea nefinanciară: Supliment privind raportarea informațiilor legate de climă, 2019) sunt prezentate următoarele beneficii pentru entitățile ce raportează informații legate de climă:

- ✓ un grad sporit de conștientizare și de înțelegere a riscurilor și a oportunităților legate de climă în cadrul entității, o mai bună gestionare a riscurilor și un proces decizional și o planificare strategică mai bine informate;
- ✓ o bază de investitori mai diversificată și un cost potențial mai scăzut al capitalului, rezultat, de exemplu, din includerea în portofoliile de investiții gestionate în mod activ și în indicii axați pe durabilitate, precum și din ratinguri de credit îmbunătățite pentru emiterea de obligațiuni și evaluări mai bune ale bonității financiare pentru creditele bancare;
- ✓ un dialog mai constructiv cu părțile interesate, în special cu investitorii și acționarii;
- ✓ o mai bună reputație corporativă și menținerea licenței sociale de operare.

În conformitate cu Directiva UE Raportarea privind Durabilitatea de către întreprinderi, informațiile legate de climă ar trebui să includă, în măsura în care este necesar, atât principalele riscuri pentru dezvoltare, performanța și poziția entității, generate de schimbările climatice, cât și principalele riscuri de impact negativ asupra climei care decurg din activitățile entității (Directivei UE 2022/2464).

Republica Moldova nu dispune, la moment, de un cadru normativ specific privind raportarea climatică sau de sustenabilitate pentru entități. Legea contabilității și raportării financiare (2017) și Standardele Naționale de Contabilitate (SNC) nu includ prevederi privind prezentarea informațiilor nefinanciare de sustenabilitate. Însă, Moldova a ratificat Acordul de la Paris care prevede reducerea emisiilor de GES până în 2030, fiind elaborat din anul 2023 Programul de dezvoltare cu emisii reduse al Republicii Moldova până în anul 2030, iar aceste angajamente necesită implicit, un sistem de măsurare, monitorizare și raportare a emisiilor la nivel corporativ, care nu este încă instituit. În același timp, procesul de aderare la Uniunea Europeană impune transpunerea Directivei CSRD în cadrul normativ național, fapt ce va plasa entitățile mari din țară în aria de raportare CSRD cu necesitatea de a construi capacitățile de măsurare și prezentare a informațiilor și datelor. Presiunile nu sunt doar viitoare, deoarece entitățile din Republica Moldova care exportă către Uniunea Europeană sau sunt integrate în lanțurile valorice ale companiilor europene înfruntă deja cerințe de transparență climatică din partea partenerilor de afaceri. Un prim pas în această direcție a fost aprobarea în anul 2026 a Taxonomiei pentru finanțare durabilă ce va fi aplicată în anul 2027, în care se prezintă criteriile pentru determinarea contribuției substanțiale a activităților economice la obiectivele de mediu, inclusiv obiectivele: contribuția substanțială la *atenuarea* schimbărilor climatice și contribuția substanțială la *adaptarea* la schimbările climatice (Taxonomia pentru finanțare durabilă, 2026).

Concluzii

În literatura și practica recentă raportarea privind sustenabilitatea prin raportarea schimbărilor climatice este prezentată ca o transformare majoră a raportării entităților cu accent pe auditare, comparabilitate și integrare în strategia de afaceri. Convergența raportării climatice reprezintă unul din cele mai semnificative procese de reformă normativă a informației entităților din ultimele decenii. Inițiativele voluntare de raportare climatică prezentate de GRI, CDP, TCFD, SASB au constituit o acumulare de practici, însă fiind fragmentate au limitat modalitatea de raportare și corespunzător comparabilitatea informațiilor. Trecerea la Standarde Internaționale de Raportare financiară de Sustenabilitate (IFRS S1 și S2) și Directiva și Standarde Europene de Sustenabilitate (CSRD și ESRS) marchează o schimbare de regim de aplicare a acestora: de la voluntar la obligatoriu. În același timp, divergența dintre cadrul normativ internațional de raportare sustenabilă și cel european cu privire la unica materialitate (materialitatea financiară) versus dubla materialitate (materialitatea financiară și materialitatea de impact) reflectă viziuni diferite privind responsabilitățile corporative față de societate, iar rezolvarea acestor disensiuni va determina, în mare măsură, arhitectura globală de raportare a sustenabilității pe termen lung.

Procesul de integrare europeană al Republicii Moldova și presiunile lanțurilor valorice impun acțiuni concrete privind includerea în cadrul normativ național al cerințelor de raportare climatică pentru entități, ce vor contribui la îmbunătățirea competitivității entităților din Republica Moldova pe piețele europene.

Convergența raportării climatice în cadrul sustenabilității corporative crește transparența informațiilor, dar solicită entităților capacități și eforturi mai mari de colectare, verificare și integrare

a informațiilor și datelor non-financiare, și nu în ultimul rând de asigurare a conformității acestora prin auditare.

Acknowledgement

The author acknowledges the financial assistance provided by UEFISCDI through the PN IV Complex Bilateral Projects with the Republic of Moldova Programme, under the grant “CLIMATE REPORTING AND ITS ROLE IN ACHIEVING SUSTAINABLE DEVELOPMENT: A MULTI-DIMENSIONAL APPROACH TO DRIVERS, OBSTACLES AND POSSIBLE OUTCOMES”, CLEAR-INNOVATE, PN-IV-PCB-RO-MD-2024-0221.

Referințe

1. Acordul de la Paris privind schimbările climatice, 2015. Disponibil: <https://www.consilium.europa.eu/ro/policies/paris-agreement-climate/>
2. Carbon Disclosure Project (CDP). Disponibil: <https://www.cdp.net/en>
3. Carney Mark. (2015). Breaking the Tragedy of the Horizon – climate change and financial stability. Disponibil: www.bankofengland.co.uk/-/media/boe/files/speech/2015/breaking-the-tragedy-of-the-horizon-climate-change-and-financial-stability.pdf
4. Christensen, H. B., Hail, L., & Leuz, C. (2021). Mandatory CSR and sustainability reporting: Economic analysis and literature review. *Review of Accounting Studies*, 26 (3), p. 1176 – 1248. Disponibil: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3427748
5. Climate Disclosure Standards Board (CDSB). Disponibil: <https://www.cdsb.net/>
6. Directiva 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind situațiile financiare anuale, situațiile financiare consolidate și rapoartele conexe ale anumitor tipuri de întreprinderi. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex:32013L0034>
7. Directiva (UE) 2022/2464 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 decembrie 2022, Raportarea privind durabilitatea de către întreprinderi. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:32022L2464>
8. European Sustainability Reporting Standards. EFRAG. Disponibil: <https://www.efrag.org/en/sustainability-reporting>
9. IFRS S2 Climate-related Disclosure. 2026. Disponibil: <https://www.ifrs.org/issued-standards/ifrs-sustainability-standards-navigator/ifrs-s2-climate-related-disclosures.html/content/dam/ifrs/publications/html-standards-issb/english/2026/issued/issbs2/>
10. Ilhan, E., Sautner, Z., & Vilkov, G. (2021). Carbon tail risk. *Review of Financial Studies*, 34 (3), p. 1540 – 1571. Disponibil: <https://academic.oup.com/rfs/article-abstract/34/3/1540/5864038>
11. Ghid privind raportarea ESG. Bursa de Valori București. 2022. Disponibil: <https://bvb.ro/info/Rapoarte/Ghiduri/Ghid privind raportarea ESG.pdf>
12. GRI (Global Reporting Initiative) Standards. Disponibil: <https://www.globalreporting.org/>
13. Kolk, A., Pinkse, J. (2010). The integration of corporate governance in corporate social responsibility disclosures. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 17 (10), p. 15-26. Disponibil: <https://ideas.repec.org/a/wly/corsem/v17y2010i1p15-26.html>
14. Legea contabilității și raportării financiare nr. 287 din 15.12.2017. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=154725&lang=ro#
15. Legea pentru ratificarea Acordului de la Paris nr. 78 din 04.05.2017. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=99251&lang=ro
16. Orientări privind raportarea nefinanciară: Supliment privind raportarea informațiilor legate de climă. (2019/C 209/01). Comunicare a Comisiei Europene. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A52019XC0620%2801%29>
17. Programul Națiunilor Unite pentru mediu (UNEP). Disponibil: <https://climate-adapt.eea.europa.eu/ro/metadata/organisations/united-nations-environment-programme>
18. Programul de dezvoltare cu emisii reduse al Republicii Moldova până în anul 2030. Hotărârea Guvernului RM nr. 659 din 06.09.2023. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=139980&lang=ro
19. Programul național de adaptare la schimbările climatice până în anul 2030. Hotărârea Guvernului RM nr.624 din 30.08.2023. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140163&lang=ro
20. Raport de progres privind implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă în Republica Moldova 2024. Disponibil: <https://gov.md/sites/default/files/Filepdf/Raport%20ODD%202024.pdf>

INTERNATIONAL SCIENTIFIC CONFERENCE ON ACCOUNTING, ISCA 2026
April 3-4, 2026, Chisinau, Republic of Moldova, Collection of Scientific Articles

21. Regulamentul (UE) 2019/2088 al Parlamentului European și al Consiliului privind informațiile privind durabilitatea în sectorul serviciilor financiare. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX:32019R2088>
22. Sautner, Z., van Lent, L., Vilkov, G., & Zhang, R. (2023). Firm-level climate change exposure. *The Journal of Finance*, 78 (3), p. 1449 – 1498. Disponibil: https://www.ecgi.global/sites/default/files/working_papers/documents/firmlevelclimatechangeexposure.pdf
23. Standardele Naționale de Contabilitate. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=131868&lang=ro
24. Sustainability Accounting Standards Board (SASB). Disponibil: <https://www.ifrs.org/issued-standards/sasb-standards/sasb-standards-standard-setting-process/>
25. Sustenabilitatea corporativă: ce așteaptă UE de la companii. Prlamentul European. Disponibil: <https://www.europarl.europa.eu/topics/ro/article/20221110STO53001/sustenabilitatea-corporativa-ce-asteapta-ue-de-la-companii>
26. Taxonomia pentru finanțare durabilă. Hotărârea Guvernului RM nr. 168 din 08.04.2026. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=153855&lang=ro
27. Task Force on Climate-related Financial Disclosures. October 2021. Disponibil: <https://www.fsb.org/uploads/P141021-4.pdf>
28. The Global Risks Report 2021. Worl Economic Forum. Disponibil: https://www3.weforum.org/docs/WEF_The_Global_Risks_Report_2021.pdf
29. TCFD Status Report: Task Force on Climate-related Financial Disclosures. 2023. Disponibil: <https://www.fsb.org/2023/10/2023-tcf-status-report-task-force-on-climate-related-financial-disclosures/>
30. Voluntary Sustainability Reporting Standard for non-listed SMEs. EFRAG. 2024. Disponibil: <https://www.efrag.org/sites/default/files/sites/webpublishing/SiteAssets/VSME%20Standard.pdf>